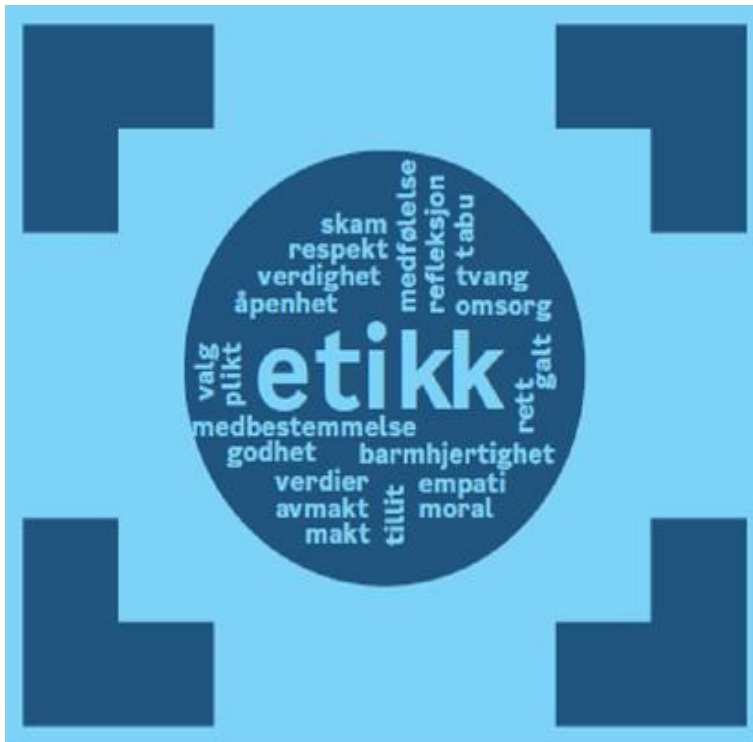


# Årsrapport KEKK Oslo 2023



Klinisk etikk - komité i Oslo Kommune

## **Innledning:**

Klinisk etikk-komite (KEKK Oslo) har hatt et aktivt år i 2023 og har arbeidet jevnt gjennom hele året. Etikkbrev har blitt sendt ut hver måned, og saker har blitt drøftet ute på institusjoner og bydel.

KEKK Oslo har i 2023 fått henvendelser fra 24 langtidshjem og en bydel. Komiteen har sett behovet for at også hjemmetjenestene har behov for muligheten til å få drøftet etisk utfordrende saker. Med et langsiktig mål om å bistå bydelene i Oslo til å etablere egne klinisk-etiske komiteer, åpnet komiteen i 2022 opp for at også Oslos bydeler kunne melde saker til KEKK Oslo. I denne forbindelse fikk vi flere nye medlemmer fra ulike bydeler i Oslo, slik at nærheten til nedslagsfeltet ble større. Dette har ført til at komiteen nå har navnet KEKK Oslo kommune. Nye medlemmer mottar en velkomstmappe med informasjon om komiteens arbeid. I tillegg deltar nye medlemmer (og de «gamle» som trenger oppfriskning) på et to-dagers innføringskurs i etikk, arrangert av Senter for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo (SME).

I 2021 brukte KEKK Oslo mye tid, sammen med filmproduksjonsselskapet OneDrive, på planlegging, filming og redigering av flere korte Refleksjonsfilmer, som visualiserer etiske problemstillinger. Disse filmene er nå ferdigstilt, og vi arbeider fortsatt med en best mulig distribusjon av filmene.

KEKK Oslo sitt mandat og organisering er uendret i 2023.

Årsrapporten beskriver perioden januar 2023 til desember 2023.

## **Formålet med etikkarbeidet:**

Målsettingen for etikkarbeidet er fortsatt å øke kompetansen i etikk og etisk refleksjon, og å gi de ansatte og deres ledere i helsetjenesten et sted å henvende seg for bistand i etisk vanskelige saker.

I tillegg ønsker vi å påvirke etikkarbeidet både lokalt på institusjoner/ i hjemmetjenesten, og i samfunnet for øvrig, til at hjelpetrequende mottar faglig forsvarlig og omsorgsfull helsehjelp.

I vårt mandat heter det at klinisk etikkomité skal:

1. Stimulere til økt etisk bevissthet og kompetanse om verdispørsmål knyttet til pasientbehandling
2. Stimulere bevisstgjøring om etiske problemer som har med ressursbruk og prioritering å gjøre
3. Bidra til at pasienter/beboer og pårørende blir godt ivaretatt i møte med kommunehelsetjenesten
4. På forespørsel delta med råd og veiledning i drøfting av konkrete etiske problemer før og/eller etter en beslutning tas/er tatt.

5. Være nøytral, åpen og ikke-diskriminerende
6. Bidra til å fremme virksomhetenes kvalitetsarbeid
7. Klinisk etikk komite er ikke et klageorgan og har ingen beslutnings- eller sanksjonsmyndighet
8. Fremme samtale og refleksjon om etiske problem og dilemmaer

Medlemmer pr. 31.12.2023:

Komiteen er tverrfaglig sammensatt, og består av ulike yrkesgrupper der de fleste arbeider i sykehjemmene, bydelene eller i hjemmetjenesten. Tverrfaglighet er en forutsetning for at komiteen skal kunne vise helhetlig forståelse og innsikt i møte med de som henvender seg til oss, og sikre en bred forståelse av det etiske dilemmaet. Pr 31.12.23 har komiteen 19 medlemmer: hjelpepleiere, fagkonsulent, leger, prester, jurister, psykolog, fysioterapeut, sosialantropolog og sykepleiere. Ulike stillingsnivåer er representert for å kunne belyse saker fra flere synsvinkler. Komiteen har også representanter fra Senter for medisinsk etikk (SME) ved Universitetet i Oslo som vi samarbeider med. Tilhørighet til et solid fagmiljø gir lett tilgang til ny forskning, kurs, undervisning og fag, og lav terskel for spørsmål og bistand ved behov.

Med stor pågang av saker er det viktig at komiteen er robust i forhold til antall medlemmer. Det viktig å ha flere å kunne kontakte for å kunne rykke ut raskt til saker på virksomhetene.

I tillegg er det viktig at mange av medlemmene i KEKK Oslo er i direkte *klinisk arbeid*, slik at vi har forståelse for og erfaring fra helsearbeideres ståsted.

KEKK Oslo har helt siden starten hatt med prest(er) i komiteen. Dette gir en viktig tilnærming til etikk-arbeidet, da disse kommer tett på mennesker under utfordringer i livet og ved livets slutt. De har en særlig kompetanse på å se beboere/pasienter og pårørendes situasjon fra et livsynsperspektiv, og dilemmaer som kan oppstå ut fra dette. Prestenes kunnskap om andre trossamfunn, og deres samarbeid med andre religiøse ledere, hjelper oss til å kunne favne den allsidigheten som preger Oslo kommune og dens innbyggere.

Ina Rimberg Leder	Sykehjemslege, Lambertseterhjemmet
Mona Dreyer Sekretær	Spesialkonsulent, Sykehjemsetaten, avd. kvalitet og utvikling
Olga Tvedt	Prest og rådgiver Kirkens Bymisjon
Ellen Kolb-Schiager	Prest Lindeberghjemmet og Ellingsrudhjemmet
Vanaja Ravindran	Sykehjemslege Solfjellshøgda Helsehus

Ingrid Narum	Sykepleier, Pasient og Brukerombudet i Oslo og Viken, Sosial og eldreombudet i Oslo
Ingelin Bjercknes	Hjelpepleier Uranienborghjemmet, skjermet enhet
Eli Haukland	Sykepleier, Kvalitetssjef, Ellingsrudhjemmet
Cecilie Nygaard Michaelsen	Fysioterapeut, Bjølsenhjemmet
Hilde Kothe-Næss	Sykepleier/ spesialkonsulent i SYE- avd.kvalitet og utvikling
Leoni Abrahamsen Krohn	Fastlege bydel Nordre Aker
Cecilie Hertzberg	Sosialantropolog, Senter for Medisinsk Etikk, stipendiat
Madeleine Bergan	Fysioterapeut/ fagkonsulent bydel Nordstrand
Guri Sandal Thu	Bydelsoverlege Bydel Nordstrand
Ingrid Narum	Pasient og Brukerombudet i Oslo og Akershus, Sosial- og eldreombudet i Oslo
Amalie Bekkelund Hole	Sykepleierkonsulent i velferdsteknologi, bydel Bjerke
Lindis Stranden	Jurist, bydel Gamle Oslo
Monica Flage	Psykolog, St.Hanshaugens omsorgssenter, Villa Enerhaugen

### **1.Arbeidsform og komitemøter**

Komiteen har vanligvis månedlige møter med unntak av juni, juli og desember. I 2023 er det gjennomført 10 ordinære komitemøter, samt diverse møter i forbindelse med saksdrøftinger, både enkeltsaker og de mer prinsipielle.

Komiteens ordinære møter har løpende saker på agendaen som status innkomne saker og referater, fordeling av etikkbrev mm. Det er også satt av tid til å drøfte mer spesifikke saker som komiteens rolle og ressurser, aktuelle saker i media, samarbeid med KEK i spesialisthelsetjenesten samt andre aktuelle samarbeidspartnere.

Bydelenes deltagelse i KEKK Oslo kom i gang i 2022. Vi erfarer at behovet for etisk refleksjon og veiledning er stort også i bydelene, og gleder oss over denne utvidelsen.

Komiteemøtene har en varighet på 1,5 timer, og avholdes vanligvis i Sykehjemsetatens administrasjonslokaler. Vår erfaring er at en fast struktur gjør det lettere for medlemmene å kunne delta i møter og drøftinger.

## **2. Saker og saksdrøftinger**

En av hovedoppgavene for KEKK Oslo er å bidra i drøftinger av utfordrende etiske problemstillinger i kommunens langtidshjem, helsehus og hjemmetjenester.

Vanligvis gjennomføres disse drøftingene ute i den aktuelle virksomheten, sammen med ansatte og eventuelle pårørende og/eller bruker/beboer/pasient. I 2023 ble det meldt 24 saker, hvorav det ble gjennomført drøfting i 19 av disse. 5 saker ble avlyst grunnet sykdom, tilbaketrekning av sak, eller at beboer flyttet.

Saker meldes pr. epost til [kekk@sye.oslo.kommune.no](mailto:kekk@sye.oslo.kommune.no). Melder fyller ut et mottaksskjema med problemstillinger og informasjon som er viktig for å avgjøre om dette er en drøftingssak for KEKK Oslo. Informasjonen er også viktig bakgrunnsinformasjon for medlemmene som skal delta i drøftingen - slik at de kan forberede seg i forkant. Under drøftingene bruker komiteen et verktøy utarbeidet av Senter for medisinsk etikk, SME-modellen eller 6-trinns-modellen, som utgangspunkt for drøftingene. SME-modellen er en metode som systematiserer gjennomgangen av det etiske dilemmaet, der man går gjennom fakta i saken, berørte parter og deres syn, hvilke verdier, lover og retningslinjer som aktualiseres, og hvilke handlings-alternativ som finnes. Det skrives anonymiserte drøftingsnotat fra drøftingene, som formidles til alle som har deltatt. Disse har anledning til å gi tilbakemeldinger før notatet slutføres.

En saksdrøfting innebærer mange arbeidstimer. For ordinære saker er det både forarbeid, to timer saksdrøfting, referatskriving mm. Vanligvis deltar tre medlemmer i saksdrøftinger: En leder drøftingen, en er referent, den tredje er deltager og medreferent.

Nye medlemmer er observatører i noen saker, før de etter hvert blir fullverdige medlemmer i selve saksdrøftingene. I de prinsipielle drøftingene har mange medlemmer, til dels hele komiteen, deltatt.

Vi har hatt god nytte av samarbeidet med Sykehjemsetatens imam, som tidligere har deltatt på drøfting.

Komiteen behandlet 19 saker i løpet av 2023.

Disse har blant annet omhandlet spørsmål rundt:

- Pårørendesamarbeid
- Alkoholbruk, grenser for røyk/brannfare
- Seksualitet mellom beboere
- Seksuell adferd mot ansatte
- Samtykkevurdering
- Behandlingsintensitet for pasient uten pårørende

### **3. Undervisning/informasjon**

For å bidra til mer etisk refleksjon ute på den enkelte avdeling i langtidshjem/helsehus og i bydelene, samt gi gode verktøy for at dette kan gjennomføres, avholdes det vanligvis årlige seminar hvor alle ansatte i bydeler, langtidshjem og helsehus i Oslo blir invitert. Temaene velges ut fra innhold i saker man har behandlet, eller temaer man ser er aktuelle i tiden.

Det ble arrangert to halvdagsseminar i 2023 hvor de fleste bydeler og institusjoner deltok. Temaene var samtykkekompetanse og pårørendesamarbeid.

### **4. Opplæring for KEKK Oslos medlemmer**

KEKK Oslo var representert med flere medlemmer på erfaringskonferansen for etikk-komiteer i kommunehelsetjenesten arrangert av Senter for medisinsk etikk (SME) høsten 2023.

Nye medlemmer deltar på grunnopplæring i regi av SME

## **5. Etikkbrev**

Utsendelse av månedlige etikkbrev er en viktig del av KEKK Oslo sitt arbeid. Etikkbrevene sendes ut til alle bydeler/langtidshjem/helsehus og er ment som en ressurs i forhold til etiske refleksjoner på avdelingene. Etikkbrevene tar for seg verdier, begrep og forhold som helsepersonell står overfor i hverdagen, og man får anledning til å snakke sammen og reflektere over opplevelser, holdninger, og dilemmaer i forhold til dette. Forfattere av disse går på omgang blant medlemmene, men tematikken diskuteres i fellesskap.

Etikkbrevene brukes også av Bærum kommune. KEKK Oslo har de siste tre årene samarbeidet med Bærum kommune rundt utarbeidelse av etikkbrev. Det ble sendt ut 10 etikkbrev i 2023.

Fra og med 2024 legges etikkbrevene ut på Kompetanseportalen.

## **6. Henvendelser til KEKK Oslo**

Henvendelser til KEKK Oslo skjer i all hovedsak til KEKK- mailadresse: [kek@sy.e.oslo.kommune.no](mailto:kek@sy.e.oslo.kommune.no) Sekretær har ansvar for å svare på mailen og koordinere arbeidsoppgaver i forbindelse med saker som mottas.

Brosjyre for KEKK Oslo ble utarbeidet i 2019 og skal finnes på alle langtidshjem og helsehus (se vedlegg)

## **7. Søknad om Etikksprisen også i 2023**

KEKK Oslo vant Etikksprisen i 2017, og søkte igjen i 2022- hvor vi var en av finalistene. Vi søkte igjen i 2023, men dessverre var vi ikke blant finalistene denne gangen.

## **8. Fagseminar om etikk**

KEKK Oslo/SYE arrangerte, sammen med USTH og KS etikksatsningen, to like fagdager om etikk og pårørendesamarbeid. Seminarene ble holdt på Røde Kors Konferansesenter i oktober 2023, og hadde deltakere fra sykehjem, helsehus, bydeler, og boliger. Temaene var samtykkekompetanse og pårørendesamarbeid. Tilbakemeldingene fra deltakerne var gode.

## **9. Refleksjonsfilmene:**

KEKK Oslo har fått produsert og distribuert 11 korte *Refleksjonsfilmer*, samt medfølgende *Refleksjonskort*, for å stimulere til etiske diskusjoner og etisk refleksjon over egen praksis. Filmene kan brukes samlet eller hver for seg, i



grupper eller som egenstudium, i undervisning, på seminarer, på fagdager eller som eksempler på utfordringer i egen praksis. Filmene kan etter vår mening brukes både av ansatte på sykehjem og i hjemmetjenesten, pårørende, og beboere.

## **10. Økonomi**

Sykehjemsetaten bidro med kr. 50.000 til KEKK sitt arbeid i 2023. Midlene brukes til å sende medlemmer på kurs, og til arrangement av seminar.

## **11. Oppsummering og videre arbeid**

Det er mange etiske dilemmaer og problemstillinger både i langtidshjem, helsehus og i hjemmetjenesten. KEKK Oslo gleder seg over at stadig flere virksomheter melder saker til komiteen, og det er positivt at både ansatte og pårørende melder saker. KEKK Oslo ønsker at flere pårørende og beboere vil ta kontakt med komiteen. Henvendelsene er svært adekvate og viser det store mangfoldet av utfordringer og dilemmaer medarbeiderne står i hver dag.

KEKK Oslos planlegging av videre arbeid bør bygge på forskning og kunnskaper nettop om hvordan etikkarbeidet bør organiseres for å oppnå størst mulig effekt, og over tid. Sekundærhelsetjenesten har siden 2001 hatt KEK`er som obligatoriske fora for etiske drøftinger, mens det i primærhelsetjenesten er «ønskelig». Bør det være obligatorisk med kliniske etikk-komiteer også i primærhelsetjenesten?

Det planlegges et felles seminar sammen med KEK OUS i april 2024, og vi ser frem til et tettere samarbeid mellom primær- og sekundærhelsetjenesten i Oslo.

KEKK Oslo sitt mandat presiseres vårt ansvar for å stimulere til økt etisk bevissthet og kompetanse om verdispørsmål knyttet til pasientbehandling, samt til å stimulere til bevisstgjøring om etiske problem som har med ressursbruk og prioritering å gjøre. Å løfte enkeltsaker opp, og å bidra til mer generelle og prinsipielle diskusjoner om disse temaene, er noe KEKK Oslos medlemmer ønsker å gjøre mer av. Vi ønsker å bruke vår kunnskap og påvirkningskraft til å fremme refleksjon, påvirke til kloke valg, og bidra til en bedre helsetjeneste for alle involverte.

Ressursmangel påvirker etikk og kvalitet i primærhelsetjenesten.

Det er ingen selvfølge at gode intensjoner og detaljerte prosedyrer sikrer faglig forsvarlighet og omsorgsfull helsehjelp. KEKK Oslo er, og vil fortsette å være, et viktig bidrag til bevisstgjøring, evne til prioritering, vurderingsevne og god dømmekraft.

**Vedlegg:**

- 1.Mandat for KEKK Oslo
- 2.Mottaksskjema
- 3.Eksempel på etikkbrev
- 4.KEKK-BROSJYRE

## Vedlegg 1 Godkjent mandat og struktur for klinisk etikk komite KEKK Oslo

### **Klinisk etikkomité skal:**

1. Stimulere til økt etisk bevissthet og kompetanse om verdispørsmål knyttet til pasientbehandling
2. Stimulere bevisstgjøring om etiske problemer som har med ressursbruk og prioritering å gjøre
3. Bidra til at pasienter/beboer og pårørende blir godt ivaretatt i møte med kommunehelsetjenesten
4. På forespørsel delta med råd og veiledning i drøfting av konkrete etiske problemer før og/eller etter en beslutning tas/er tatt.
5. Være nøytral, åpen og ikke-diskriminerende
6. Bidra til å fremme virksomhetenes kvalitetsarbeid
7. Klinisk etikk komite er ikke et klageorgan og har ingen beslutnings- eller sanksjonsmyndighet
8. Fremme samtale og refleksjon om etiske problem og dilemmaer

### **Sammensetning:**

1. KEKK skal ha leder og sekretær.
2. En vurderer det som nødvendig å ha minimum et KEKK-medlem i administrasjonen som har et koordinerende ansvar for saksbehandling, etikkbrev, opplæringsdager, seminardager, praktiske arbeid rundt møteinnkallinger etc. Det er viktig at denne personen har kunnskap og kompetanse om etisk refleksjonsarbeid, og har avsatt tid til dette arbeidet.
3. KEKK skal være bredt tverrfaglig sammensatt og deltakerne møter som representant for sin profesjon
4. KEKK bør ha en brukerrepresentant som medlem
5. KEKK bør ha medlem med kompetanse i medisinsk etikk, fagetiker
6. KEKK bør ha medlem med helserettlig kompetanse

### **Organisering, oppnevning og økonomi:**

1. KEKK skal være frittstående og uavhengig
2. Medlemmene av KEKK oppnevnes av etatsdirektør i SYE etter søknad og intervju prosess og etter innstilling fra KEKK
3. Medlemmer i KEKK oppnevnes for minimum 2 år av gangen og det skal sikres kontinuitet ved endring av medlemmer
4. KEKK skal sikres nødvendige ressurser

- 5.Leder må sikres rammer som gjør det mulig å ivareta arbeidet innenfor vanlig arbeidstid.
- 6.Medlemmene må sikres rammer for å delta i arbeidet og skal ha ressurser/muligheter for å kunne tilegne seg nødvendig kompetanse i klinisk etikk-arbeid.
- 7.Leder i komiteen velges for 2 år av gangen.

**Arbeidsform:**

- 1.Både beboer/pasient, pårørende, studenter og ansatte kan henvende seg til KEKK
- 2.Behandling av saker skal som hovedregel skje med basis i anonymiserte pasientopplysninger. Ved fravikelse fra hovedregelen om anonymisering, må det innhentes samtykke fra pasienten før saken fremlegges for KEKK, jfr. helsepersonelloven § 22
- 3.Medlemmene i KEKK har taushetsplikt, også knyttet til diskusjoner i KEKK-møter.
- 4.KEKK skal ha mulighet for å samles på kort varsel i hastesaker.
- 5.Komiteen skal skrive referat fra alle møter og drøftinger.
- 6.Komiteen skal skrive årsrapport som skal til etatens ledelse, Sentralt kvalitetsutvalg og Senter for medisinsk etikk.  
(Mandatet har vært behandlet i Sykehjemsetatens lederteam og i Sentralt kvalitetsutvalg i Sykehjemsetaten)

## Vedlegg 2 MOTTA KSKJEMA / Henvendelseskjema

*Må være anonymisert*

Når du mottar en henvendelse, husk å informere om KEKKs rolle

- Rådgivende organ
- Ikke klageorgan
- Skal ikke avgjøre/ingen sanksjonsmyndighet – bare uttale seg og gi beslutningsstøtte.

1. Hvem henvendte seg, navn og funksjon el rolle.	
2. Hvordan ble henvendelsen gjort	
3. Hvem er berørte parter ( <i>eks. pasient/beboer, pårørende, pleiere, medpasienter, lege etc</i> ) i saken - og eventuelt hva er deres synspunkter	
4. Har pasient /beboer eller nærmeste pårørende samtykket til at saken drøftes i KEKK Hvis ikke, må saken drøftes anonymt.	
5. Hva er utfordringen /problemstillingen eller det etiske dilemma – hva gjelder saken?	
6. Hva er gjort til nå? - - Har det vært møter? - Er det gjort avtaler? - Har noen hatt samtaler med den eller de det gjelder? - Er det referat eller annen dokumentasjon KEKK bør være kjent med i forkant?	

7. Er det aktuelt å invitere pasient/beboer og/eller nærmeste pårørende (erfaringer viser at det kan være nyttig at pårørende og/eller beboer deltar)	
8. Hastesak eller ikke? Hvorfor?	
9. Hvem skal kontaktes for utfyllende opplysninger	
10. Hva ønsker den som henvender seg?	

Dato og Sign av den som fylte ut skjema /tok imot henvendelsen

**Prosedyre for mottak og oppfølging av saker:**

- 1.Henvendelser om nye saker sendes til [kekk@sye.oslo.kommune](mailto:kekk@sye.oslo.kommune) og den som har ansvar for KEKK-mailet registrerer mottatt sak i skjema for «mottatte saker»
- 2.Den som har ansvar for KEKK-mailet sender bekreftelse på mottatt søknad til den som har sendt henvendelse, legger ved mottaksskjema og ber om at dette fylles ut og returneres samt informerer om videre saksgang.
- 3.Mottaksskjema registreres i oversikt over mottatte saker for inneværende år.
- 4.Den som har ansvar for KEKK-mail har ansvar for å avklare dato/tidspunkt og hvem som deltar fra KEKK. Det skal minimum være to deltakere fra KEKK.
- 5.En av deltakerne fra KEKK skriver anonymisert referat fra drøftingen.
- 6.Referat fra drøftingen sender til angjeldende avdeling samt til pasient/beboer eller pårørende som deltok i møtet til gjennomlesing og kommentar før referat godkjennes.
- 7.Godkjent referat sendes ut til medlemmene i KEKK til læring

***Arbeidsredskap for KEKK i Sykehjemsetaten***

## Vedlegg 3 Eksempel på etikkbrev

### Etikk i fokus – Månedens tema er TABU

Etikk er grunnlaget for alt vi gjør, forutsetter både hjerte og hjerne og rører ofte ved det dypeste i oss: **Våre verdier og holdninger**. Som profesjonelle kreves det at vi forvalter etikk, verdier og holdninger med fornuft slik at det kommer brukere/beboere/pasienter til gode.

#### Månedens etikkbrev skal handle om tabu.

Tabu er et slags forbud, en forestilling om at en gjenstand, et begrep, en person eller en gruppe ikke må nevnes eller røres ved. I vanlig språkbruk brukes tabu om forbud som har sin rot i [konvensjoner](#) eller [moral](#) og ikke i lovverket. (<https://snl.no/tabu>)

Ofte kan tabu handle om temaer eller ting vi synes er vanskelige å snakke om eller som er skambelagt, for eksempel psykiske problemer, alkoholisme, brukere/pasienter/beboeres seksualitet, døden, religion og livssyn.



#### Til refleksjon og ettertanke:

- Har vi noen temaer som er tabubelagt hos oss?
- Hvorfor tror dere det kan være vanskelig å snakke om døden?
- Hvorfor tror dere vi synes det er vanskelig å snakke om beboeres behov for seksualitet?
- Hvorfor tror dere det kan være vanskelig å snakke om religion og livssyn?

Står dere i situasjoner som er utfordrende er dere alle, både institusjoner og bydeler, velkommen til å sende henvendelse til klinisk etikk komite i Oslo (KEKK) på epost [kekk@sye.oslo.kommune.no](mailto:kekk@sye.oslo.kommune.no)

## Vedlegg 4 Etikkbrosjyre

OsloSykehjemsetaten

### Klinisk etikk-komité i Sykehjemsetaten i Oslo kommune

**Kontaktinformasjon**  
Henvendelser kan sendes på e-post til [ekkk@syke.oslo.kommune.no](mailto:ekkk@syke.oslo.kommune.no)

Komiteen er forankret i Sykehjemsetaten i Oslo kommune.

### Hva er klinisk etikk-komité?

- Komiteen er et rådgivende organ, har ikke beslutningsmyndighet og er ikke en klageinstans.
- Et supplement til det etikkarbeidet som langtidshjem/helsehusene ellers driver med.
- En tverrfaglig sammensatt komité av helsepersonell fra langtidshjem/helsehus, prest, jurist og en representant for Senter for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo.
- Komiteens medlemmer har opplæring i og erfaring med systematisk drøfting av etiske dilemmaer og problemer.
- Forum der pasienter, pårørende og ansatte kan få drøfte etiske dilemmaer og problemer.
- Komiteen treffer ikke kliniske beslutninger og har ingen sanksjonsmyndighet.
- Komiteen opptrer som en nøytral part i drøftingen.

### Hva er et etisk dilemma?

Et etisk dilemma oppstår når en opplever problemer som det ikke finnes en god løsning på, og en må velge mellom ulike alternativer, der den ene løsningen kan være like god (eller dårlig) som den andre.



### Hva kan komiteen bidra med?

- Gi råd og beslutningsstøtte om hvordan konkrete etiske dilemmaer og problemer kan løses.
- Drøfte generelle etiske temaer som: omsorg ved livets slutt, bruk av tvang, innføring av omsorgs- og velferdsteknologi.
- Arrangere seminarer og motivere til systematisk refleksjonsarbeid ved langtidshjem/helsehus.
- Bidra til at pasienter og pårørendes møte med tjenesten blir best mulig.
- Komiteen har taushetsplikt.

### Hvem kan kontakte komiteen?

Komiteen tar i mot henvendelser fra ansatte, pasienter/beboere og pårørende fra alle langtidshjem/helsehus i Sykehjemsetaten i Oslo kommune.

Saken bør ha vært drøftet lokalt i langtidshjem/helsehus før den meldes til komiteen.

